

D • N

29/11 1951

Sverige och Norden

I debatten om Sveriges utrikespolitik har ett argument för isolationismen ofta upprepats och tydligen ansetts äga stor slagkraft. Det är osannolikt att vi får stå utanför ett världskrig, vare sig vi är anknutna till västern eller inte, säger man, men vi kan åtminstone vinna tid. Sverige blir inte, liksom Atlantpaktstaterna, med från början. Därför var det, fortsätter argumentet, bra att vi inte följde Norges och Danmarks väg. Vad som inte brukar utstås, men vad som uppenbarligen är konsekvensen och kulmen av resonemanget, det är satsen: I ett eventuellt krig blir alltså Norge och Danmark omedelbart angripna av Ryssland, medan Sverige får en längre eller kortare nådatid.

Håller denna tanke, bortsett från att den innebär ett hårt mot all "skandinavism", verkligen streck? Den i föregående refererade artikeln i Upsala Nya Tidning är på den punkten belysande. Ett krigsutbrott kan antas medföra, framhålls det, en rysk förfrågan om Sveriges ställning. I överensstämmelse med nuvarande politik blir regeringens svar att Sverige står neutralt. Därefter börjar angreppet på Norge och Danmark; det är möjligt att Sverige samtidigt angripes, men det alternativet skall här lämnas åsido. Sedan dessa angrepp till en viss del genomförts kommer behovet att transportera rysk militär genom Sverige att bli aktuellt. Den andra frågan kommer: Vill Sverige gå med på en dylk transitering och på andra därmed sammanhängande avsteg från neutraliteten? Att svara nej och därmed utsetta sig för direkt attack är svårare än då det gäller den första frågan, ty nu är Sverige redan till hälften inringat. Att svara ja innebär att Sverige blir Rysslands hjälpare mot Norge och Danmark och därmed förbereder sin egen undergång — ty ingen tror väl att Ryssland skulle respektera oss för vår undfallenhet. Det bör sägas ifrån, och det har i Dagens Nyheter tidigare betonats, att den svenska regeringen trots allt måste antas svara nej i detta läge — ren självuppgivelse kan inte väntas av någon demokratisk svensk regering.

Den åberopade tidningen kombinerar, otroligt nog, sin realistiska framställning med en allmän hyllning till den svenska "alliansfriheten", den svenska isolationismen. Otroligt nog, ty om något visar det ohållbara i denna isolationism, så är det just tidningens eget resonemang. Det kan visserligen hävdas att den här påpekade faran inte i och för sig nödvändiggör en anslutning till Atlantpaktens. Men väl borde den betraktas som ett avgörande skäl för en sådan politik som garanterar solidaritet mellan de skandinaviska länderna vid angrepp. Och skillnaden mellan dessa båda linjer är härfin, det lär inte bestridas av många.

Samma problem kan betraktas från en annan synpunkt. Hade alla de skandinaviska länderna stått utanför Atlantpaktens, vore det tänkbart, om också högst osannolikt, att de skulle stå utanför ett världskrig — ehuruval deras ställning vid ett indragande i kriget bleve ojämförigt sämre. Då två av dem hör till Atlantpaktens, kan det tredje tänkas stå utanför endast till en tid, såvida inte detta tredje land hänsynslöst offerar de andra och därigenom underlättar sitt eget uppslukande. Står alla tre solidariska, är, under angivna förutsättning, indragande i kriget oundvikligt, men den samfälliga styrkan kan eventuellt föranleda att det ryska angreppet inte eller inte i väsentlig grad sätter in på detta håll.

Ett gemensamt eller i varje fall samordnat skandinaviskt försvar, att användas vid varje angrepp, skulle i sin mån minska krigsriskan. Att överfalla Norge och Danmark bleve svårt, måhända alltför kostsamt, om Sverige måste inräknas bland försvararna och vore försäkrat om omedelbar hjälp väster ifrån — och alla de tre ländernas försvar bleve totalt starkare genom en i fredstid ordnad samverkan. En skandinavisk solidaritet skulle inte bara skydda oss mot den ohyggliga utveckling som skisserats i Upsala Nya Tidning, den skulle också vara ett bidrag till det praktiska fredsarbete, det enda reella fredsarbete som består i att avskräcka från anfall.

29/11

Ormarna i Åmål

gör ett vidrigt intryck. En lektor håller en mängd ormar i läroverkets lokaler med motiveringen att de är av värde för undervisningen; då han för skolbarnen förevisar hur ormarna slukar levande djur förklarar detta vara i sin ordning därför att ormarna är humana i sina fångstmetoder. Det hela är både dumt och rätt; det stinker från terrariet av snusk och osundhet.